

Murder và manslay khác nhau như thế nào?

Lê Anh Huy

1- Dẫn nhập: Xuất Ê-díp-tô ký (1925) chép: "Các người chớ giết người" (20.13) hay "You shall not murder" (NASB), hay "Thou shall not kill" (KJ). Chữ "giết người" hay "muder" hay "kill" được dịch từ chữ Do-thái רצח (râtsach) /raw-tsakh/ có các từ tiếng Anh tương đương là: "put to death," "kill," "slay" hay "murder" (Tự điển Strong, Hebrew-English). Tất cả các từ tiếng Anh này đều có nghĩa là "chấm dứt mạng sống" nhưng mỗi chữ được áp dụng trong từng trường hợp khác nhau. "Put to death" và "kill" mang nghĩa tổng quát là "giết" hay "giết chết" hay "lấy mạng" và có thể áp dụng trong mọi trường hợp. Còn "murder" và "manslay" (hay "manslaughter") được áp dụng trong hai trường hợp khác nhau. Sau đây là nghĩa của hai chữ này:

- Murder là cố sát. Cố sát là từ Hán-Việt gồm có hai chữ ghép lại: Cố là cố ý và sát là giết chết. Nói đủ hơn, murder là cố ý giết chết người vô can.
- Manslay là ngộ sát trong tiếng Việt. Ngộ sát cũng là từ Hán-Việt cũng gồm hai chữ ghép lại: Ngộ là lầm (từ đó có chữ "bất khả ngộ") và sát là giết chết. Tuy nhiên, chúng ta không nên hiểu lầm ngộ sát là "giết lầm người" trong khi kẻ sát nhân vẫn có ý định giết người. "Ngộ sát" thật sự có nghĩa là "không cố ý giết người" hay "giết người vì tai nạn." Chúng tôi ghi nhận đây là một hạn chế của văn tự của loài người, vì thế lưu ý đọc giả để tránh hiểu lầm trong khi đọc Thánh Kinh.

Trên thực tế làm sao chúng ta phân biệt được hai hành động ngộ và cố sát? Chúng ta dựa vào Thánh Kinh.

2- Tiêu chuẩn của Thánh Kinh để phân biệt "cố sát" và "ngộ sát":

Thánh Kinh đưa ra các tiêu chuẩn sau để giúp chúng ta phân biệt giữa "cố sát" và "ngộ sát." Khả năng phân biệt được chúng giúp chúng ta phán xét được hành động giết người nào đáng chịu phạt và hành động nào đáng được tha. Sau đây là các tiêu chuẩn:

2.1- Động cơ:

Người ngộ sát không ghét người bị giết (Phục truyền luật lệ ký 19:4) còn kẻ cố sát ghét nạn nhân của mình (Phục truyền luật lệ ký 19:11).

2.2- Hành động:

Người ngộ sát không tính trước là mình sẽ giết người bị giết (Phục truyền luật lệ ký 19:4). Người ngộ sát giết người vì tai nạn (Phục truyền luật lệ ký 19:4) còn kẻ cố sát chờ cơ hội để giết nạn nhân của mình (Phục truyền luật lệ ký 19:11). Giết người có dự mưu (tính trước) được gọi là premeditated killing trong tiếng Anh.

3- Hình phạt tương ứng:

Vì cố sát và ngộ sát khác nhau về cơ bản nên hình phạt cũng khác nhau theo Luật Mô-se. Đối với "cố sát" hình phạt là tử hình vì "mạng đên mạng" (Dân số 35.31). Đối với trường hợp "ngộ sát" thì sự xử lý có phần phức tạp hơn. Chúng ta thử nhìn theo hai khía cạnh:

3.1- Theo Đức Chúa TRỜI kẻ ngộ sát hoàn toàn không có tội vì thế Ngài đã phán với Mô-se để dành ra sáu thành cho những kẻ ngộ sát chạy tới đây để trốn sự trả thù của gia đình nạn

nhân (Dân số 35.9-10). Kẻ ngộ sát có thể trở về quê quán khi thầy tế lễ thưởng phẩm đương nhiệm qua đời.

3.2- Theo gia đình của nạn nhân bị ngộ sát thì người ngộ sát có tội với họ vì người đó đã lấy đi mạng sống của thân nhân mình. Vì thế Đức Chúa TRỜI cho phép họ trả thù người ngộ sát trong một trường hợp mà không mang tội. Trường hợp đó là: Nếu người ngộ sát đi ra khỏi biên giới của thành ẩn náu trong khi thầy tế lễ thưởng phẩm đương nhiệm còn sống thì thân nhân của người bị giết có quyền trả thù máu mà không mang tội với Đức Chúa TRỜI (Dân số 35.26-27). Lễ đương nhiên trường hợp này bao gồm trường hợp đặc biệt là người ngộ sát từ chối tỵ nạn trong thành ẩn náu. Điều này cho chúng ta thấy "mạng đền mạng" luôn luôn có hiệu lực, nhưng trong trường hợp ngộ sát, Đức Chúa TRỜI hạn chế sự trả thù để máu của những kẻ vô can không tiếp tục đổ ra làm ô uế đất thánh.

4- Bản dịch Thánh Kinh Tiêu Chuẩn:

Với sự hiểu biết về các từ "ngộ sát" và "cố sát" như vậy, trong phiên bản Thánh Kinh Tiêu Chuẩn, chúng tôi dịch Xuất hành 20.13 như sau: "*Người không được cố-sát*" và Dân số 35.6 (và các câu tương tự): "*Các thành mà các người sẽ cho những người Lê-vi sẽ là 6 thành ẩn-náu, nơi các người sẽ cho phép kẻ ngộ-sát chạy tới để trốn.*"

Chúng tôi hy vọng rằng với sự lựa chọn từ ngữ như vậy, chúng tôi một mặt bảo tồn nghĩa gốc, còn mặt kia giúp đọc giả nắm lấy nghĩa tiếng Việt dễ dàng và chặt chẽ hơn.